TỜ THÔNG TIN SỨC KHỎE CÔNG CỘNG

Siêu Vi Miền Tây Sông Nile

Massachusetts Department of Public Health (MDPH, hay Ban Sức Khỏe Công Cộng Massachusetts), 305 South Street, Jamaica Plain, MA 02130

WNV (West Nile Virus, hay Siêu Vi Miền Tây Sông Nile) là gì?

WNV (Siêu Vi Miền Tây Sông Nile) là loại siêu vi lây truyền nhờ vào muỗi và có thể gây đau ốm ở mức độ từ sốt nhẹ đến bệnh trầm trọng, chẳng hạn như viêm não hoặc viêm màng não. WNV bị phát hiện lần đầu tiên tại Hoa Kỳ vào năm 1999.

WNV lây lan như thế nào?

WNV lây lan cho con người theo cách phổ biến nhất là qua vết chích của muỗi nhiễm bệnh. Có thể xem thêm thông tin về các loại muỗi khác nhau góp phần làm lan rộng WNV tại mạng lưới của MDPH, www.mass.gov/dph, trong phần A nói về arbovirus thuộc chỉ mục từ A đến Z của Các Chủ Đề Sức Khỏe.

WNV cũng có thể lây lan khi truyền máu hay cấy ghép nội tạng. Ngoài ra, cũng có báo cáo về những trường hợp hiếm thấy là: phụ nữ có thai hoặc đang trong thời kỳ nhũ dưỡng và bị nhiễm WNV đã truyền siêu vi này cho con mình. Vì ít khi có dạng trình báo này nên vẫn chưa biết rõ ảnh hưởng lên sức khỏe của thai nhi hoặc em bé còn bú mẹ, và còn đang tiếp tục nghiên cứu.

Con người không bị lây nhiễm khi tiếp xúc trực tiếp với chim chóc, thú vật hay những người khác đang bị bệnh.

Tại sao không cần trình báo trường hợp chim chóc chết nữa?

Từ năm 2000 đến 2008, MDPH đã thâu thập các báo cáo và thử dò tìm WNV trên các loài chim chóc chết tại Massachusetts dưới dạng một trong nhiều cách theo dõi hoạt động của WNV trên toàn tiểu bang. Trong những năm gần đây, hiệu quả phát hiện siêu vi bằng phương pháp này ngày càng kém đi. Nhiều tiểu bang khác đã ngưng kêu gọi báo cáo trường hợp chim chóc chết và chấm dứt thử nghiệm. Hiện tại, phương pháp thu bắt và thử trên muỗi là cách khả tín nhất để nắm rõ hành tung của WNV, và hoạt động theo dõi sẽ tiếp tục tập trung vào đây.

Không còn dò tìm WNV trên chim chóc chết nữa, và không cần phải trình báo cho MDPH. Có thể bỏ chim chóc chết vào thùng rác theo cách an toàn. Nên dùng bao tay, xẻng xúc hoặc túi nhựa bao phủ hai tay để hốt chim chóc chết lên, phải cho vào hai lớp túi đựng rồi bỏ vô thùng rác. Sau đó quý vị cần phải rửa tay.

WNV gây ra những triệu chứng nào?

Đa số người nhiễm WNV (khoảng 80%) sẽ không có triệu chứng nào cả.

Một số ít người nhiễm bệnh (~ 20%) sẽ có những triệu chứng như sốt, nhức đầu, đau rêm mình, buồn nôn, ói mửa, và đôi khi bị sưng hạch bạch huyết. Họ cũng có thể bị nổi mề đay vùng da ở ngực, bụng và lưng.

Dưới 1% số người nhiễm WNV sẽ phát bệnh nặng, kể cả viêm não hoặc viêm màng não. Triệu chứng bệnh nặng có thể là: sốt cao, nhức đầu, cứng cổ, đờ đẫn, mất định hướng, hôn mê, run rẩy, co giật, yếu cơ bắp, mất thị giác, bại xụi và tê liệt. Người trên 50 tuổi dễ có nguy cơ phát bệnh nặng.

WNV phổ biến tới mức nào tại Massachusetts?

Đa số người tiếp nhiễm WNV đều không có triệu chứng, vì vậy khó biết chính xác đã có bao nhiêu người nhiễm bệnh. Trường hợp thường trình báo nhất là những người phát bệnh nặng vì WNV. Trong khoảng từ năm 2000 tới 2008 đã có báo cáo về 60 người nhiễm WNV tại Massachusetts. Sáu người trong số đó đã tử vong. Các trường hợp này được phát hiện trên khắp tiểu bang.

Có liệu pháp nào điều trị WNV không?

Chưa có trị liệu cụ thể nào cho bệnh do WNV gây ra. Người bị nhiễm WNV ở mức độ nhẹ thường tự hồi phục. Hầu hết mọi người bị nhiễm WNV ở mức độ nặng đều phải nhập viện. Triệu chứng ở họ có thể kéo dài nhiều tuần lễ, và ảnh hưởng lên thần kinh có thể là vĩnh viễn. Khoảng 10% số người phát bệnh nặng sẽ qua đời vì bệnh này.

Có thể làm gì để tự bảo vệ chính mình không bị nhiễm WNV?

Cách lây lan WNV phổ biến nhất là qua muỗi, vì vậy sau đây là một vài điều quý vị có thể thực hiện để giảm thiểu nguy cơ bị muỗi chích:

- Chọn thời biểu hoạt động ngoài trời để tránh khoảng thời gian từ lúc chạng vạng tối tới rạng sáng (giữa hoàng hôn và bình minh) - vốn là thời điểm muỗi hoạt động mạnh nhất.
- Khi ra ngoài trời thì nên mặc quần dài, áo sơ mi tay dài, và mang vớ. Có thể khó thực hiện điều này lúc thời tiết nóng bức, nhưng sẽ dễ ngăn không cho muỗi vào gần da.
- Sử dụng thuốc đuổi muỗi có chứa **DEET** (N, N-diethyl-m-toluamide), **permethrin, picaridin** (KBR 3023), **IR3535 (**3-[N-butyl-N-acetyl]-aminopropionic acid) hoặc **dầu khuynh diệp** [p-menthane 3, 8-diol (PMD)] đúng theo chỉ dẫn trên nhãn sản phẩm.
    - Không được dùng sản phẩm DEET cho trẻ sơ sanh dưới hai tháng, và phải sử dụng ở nồng độ 30% trở xuống cho trẻ em lớn tuổi hơn.
    - Không được dùng dầu khuynh diệp cho trẻ em dưới ba tuổi.
    - Sản phẩm permethrin chỉ dùng trên các vật dụng như quần áo, giày dép, mùng màn và đồ đạc cắm trại chớ không được thoa lên da.
    - Trong Tờ Thông Tin về Thuốc Đuổi Muỗi của MDPH có thêm nhiều thông tin về cách lựa chọn và sử dụng thuốc đuổi muỗi sao cho an toàn, và có thể xem trực tuyến tại www.mass.gov/dph. Nếu quý vị không thể truy cập trực tuyến thì nên liên lạc với MDPH theo số (617) 983-6800 để lấy bản in trên giấy.
- Ngăn không cho muỗi vào nhà bằng cách đắp vá mọi lỗ hổng trên các màn lưới chắn, và nhớ gắn chặt lưới này vào mọi cửa cái và cửa sổ.
- Dọn sạch những chỗ đọng nước xung quanh nhà. Sau đây là một vài đề nghị:
    - Tìm quanh quất bên ngoài nhà xem có vật chứa và món đồ nào khác có thể đọng nước không - hãy lật úp ngược lại, thường xuyên đổ nước ra, hoặc thải bỏ chúng.
    - Khoan lỗ dưới đáy các vật chứa tái chế bỏ nằm ngoài trời để nước chảy ra hết.
    - Khai thông chỗ máng xối bị nghẹt; dọn sạch mớ lá cây và mảnh vụn có thể chận đứng đường xả nước mưa.
    - Lật úp ngược các hồ tắm nhỏ bằng nhựa và xe cút kít khi chưa cần dùng.
    - Thay nước trong thau tắm của chim chóc vài ngày một lần; thông khí cho ao hồ trang trí hoặc thả cá vào.
    - Giữ cho hồ bơi luôn luôn sạch sẽ và khử trùng bằng clo theo cách thích hợp; dọn sạch chỗ đọng nước trên nắp đậy hồ bơi.
    - Dùng cây cảnh để tránh xuất hiện chỗ đọng nước tích ứ dần dà trên mảnh đất của quý vị.

Quý vị có biết...

Muoãi coù theå baét ñaàu sanh soâi naûy nôû ôû baát cöù vuõng hay choã ñoïng nöôùc naøo tích öù laâu hôn boán ngaøy! Muoãi coù theå ñeû tröùng ôû baát kyø nôi naøo. **Caàn haønh ñoäng** ñeå giaûm thieåu soá löôïng muoãi quanh nhaø vaø khu vöïc laân caän. Haõy toå chöùc ngaøy doïn deïp taïi khu vöïc laân caän ñeå thu löôïm caùc vaät chöùa töø nhöõng loâ ñaát troáng vaø coâng vieân, ñoàng thôøi khuyeán khích moïi ngöôøi ñöøng ñeå ñoïng nöôùc treân saân nhaø. Haøng raøo (ranh giôùi nhaø ôû) khoâng theå ngaên chaän ñöôïc muoãi, vì vaäy ñieàu quan troïng laø phaûi doïn saïch nhöõng choã ñoïng nöôùc khaép trong khu vöïc laân caän.

Cần thêm thông tin?

- **WNV và vấn đề bảo vệ cá nhân:** Gọi Phân Ban Dịch Tễ và Chích Ngừa (Division of Epidemiology and Immunization) của MDPH theo số 617-983-6800, hoặc truy cập trực tuyến tại www.mass.gov/dph. Cũng có thể liên lạc với hội đồng sức khỏe địa phương (liệt kê tại danh bạ điện thoại, trong phần "chánh quyền").
- **Kiểm soát muỗi tại thành phố hay thị trấn của quý vị**: Công tác kiểm soát muỗi tại Massachusetts được thực hiện qua chín phân khu kiểm soát. SRMCB (State Reclamation and Mosquito Control Board, hay Hội Đồng Tiểu Bang về Khai Hoang và Kiểm Soát Muỗi) giám sát toàn bộ chín phân khu này. Có thể xem thông tin liên lạc với mỗi phân khu bằng cách truy cập trực tuyến tại www.mass.gov/agr/mosquito/districts.htm. Cũng có thể gọi SRMCB - thuộc Ban Tài Nguyên Canh Nông Massachusetts (Massachusetts Department of Agricultural Resources) - theo số 617-626-1777, hoặc liên lạc với hội đồng sức khỏe tại địa phương của quý vị**.**
- **Ảnh hưởng của thuốc trừ sâu đối với sức khỏe**: Gọi Trung Tâm Sức Khỏe Môi Trường (Center for Environmental Health) của MDPH theo số 617-624-5757